

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállítás:

a szentegyház utcájába, Kendeffy-ház 487 számánál.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:

Évnyegyedekint 3, félre 6 pfr., külföldre évenyenekint 4 pfr.

Megjelenik a K. Közlöny minden Kedden, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetéseik minden egyes hirdetés után 10 pfr. bélyegdíj és minden négyhasábs egy sor után számítandó 4 pfr. beklüldése mellett közzétételnek.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyzók u. m. előfizetési, hirdetési, reklamációkat a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

BORASZATUNK.

N. K. Kam urnak, az erdélyi borkereskedés ügyében, alulírtához intézett utóbbi levele:

Fraunstein, 13 nov. 1857.

Tisztelt barátom! Mivel ön az általam megpendített borkereskedést szíves volt figyelmére méltatni, megengedi, hogy e tárgyban tett utam tapasztalatait közöljem.

Svájczban lakván, ott kezdtem meg kutatásaimat, minek az lett az eredménye, hogy a német Svájc fővárosában Zürichben találék a fogadókat, de sőt egyeseknél is magyar bort, és a konstánsi tó mellett már mindenhol kapható; kérdéseimre, honnan jön e bor ide? azt mondák, hogy Bajorországból: tehát nyomozni kezdtem, és ime Augsburgban találok az első borkereskedőt, kinek pinceszéjében, mondhatom, igen tiszta jó budai, palkonyai, szekszárdi és hegyaljaiakat lelék.

Egy természetes ösztön vitt Donauwörthbe, és onnan a Dunán le egés Passauig, minden valamire való városban megállottam, bort kerestem és kóstoltam. Mentől lejjebb jövök ezen az uton, annál több, és annál általánosabb leve a magyar bor, úgy, hogy Vichofen és Passauban az ugynevezett bouteillás borok mind kizárólag magyarok. — Ez utóbbi városból utam a birodalom határszélén egyenesen délnek vettem, hogy megtudjam a hajókázható Inn meddig viszi a magyar bort? — és ime mondhatom, hogy nemcsak Rosenheimig feljutta, de sőt egészen idáig utat tört magának.

Eddigi utamból tehát azt gyanítom, hogy a magyar borok kizáró exportjának legtermészetesebb útja a vízi szállítás.

Mindenhol azt kérdeztem az illető gazdától, hogy szerzették magoknak ezen borokat?

Zürichben mondták: egy magyar ember ez előtt két évvel oda hozott több hordó bort, és ott szabad kézből eladta: ellenben egy borkereskedő lemegey Bécsbe, és ott szed össze némely magyar bort is. Többnyire a Dunánfeljövő hajók rendezes, hoznak magokkal egyenhangy hordót. Regensburgban magam beszéltem T. G. urral, ki egy hajó-terü zabot szállította oda, és 12 hordó bort is hozta, mit ott helyt jól eladott.

Ezekből kiindulva, én azt hiszem, hogy a magyar bornak az útja kizárólag a Duna; nem szólva keletről, hol a Feketetengerbe szakad,

melynek parti városaiiban szép kereskedést lehetne indítani, hanem csak nyugatról, mihelyt egy földabroszra tekintünk, lehetetlen nem látni, minő hatalmas közlekedési út. Déli Németországban az Inn vizén feljőhet Rosenheimig, egyenesen felmehet Ulmig, honnan Würtenbergek egy részét, Bajorország délnyugati csúcsát, és az egész német Svájcot elárasztathatná. — Másfelől Regensburgon felül Keheimnál bémehet a Duna-Menus esatornába, azon keresztül kijönne Frankfurtnál, és Mainzban felvenné a Rehnus, melyen Belgium, Holland, s ezeket elhagyva a nagy tenger minden északi tartományai, Angliába, Amerikába, Ausztráliába elszállíthatná.

Ezen uton ha megakarunk indulni, én azt hiszem, csak két mód van, de mindkettőnek életbeletelése egy conditio sine qua non — associatio.

Oda jöttünk a mai világban, hogy esekélytől kével bármit kezdjünk a kereskedés terén, csak esekély eredményre juthatunk; de nem tartom helyesnek ezen eszmét most bonczolni, hanem módokról szölok.

Az első mód lenne, ha egy társulat bizonyos mennyiségű bort maga költségén megindítaná, éppen úgy, mint eddig egyesek tettek, és utközben eladná. Erre egy tetemes összeg kellene, és egy a borkereskedésbenjárás, a megbízásra méltó egyéniség, ki ezen felelősséget vállalná, és annak megfelelni is tudna.

A második mód sokkal kevesebb költséggel, de annál nagyobb becsülettel lekötöztettséggel, az ősi szokások legkevésbébbéről való lemondással (közömbösségről) jár, a részvényesek részéről, p. o. azt mondanám:

Erdélyben a boros gazdák alakítsanak egy társulatot, melynek minden tagja köteles eladandó borai szállítására egyforma hordócsináltatni, p. o. öt osztrák vedrest (40 kupát számítva vedrenként), talán a külföldi nagysággal.

Minden hordóból vették ki két felfertályos üvegbe egy felfertály, utnak indít, és a mustrák után az eladásokat véle tételi.

A társaság szerződők Pesten egy főszállítóval, az ország különböző részeibe pedig alszállítókkal, kiknek a közel eső birtokos annak idejében borát átadván, a főszállítóknak küldi, ki a megrendelőhöz juttatja a maga rendén, úgy szintén a könyvebb pénzkezelés miatt is, mit kereskedő mégis csak jobban ért, mint egy gazda.

A társaság bizon meg valakit, p. o. Kolozsvárt, ki mindig ott helyt lakik, ügynőkséggel, ki összeköti az utazót, a főszállítót a tulajdonosokkal, vagyis a társulat egyes tagjaival, ki kezeli a pénzt, mire szüksége van az utazónak, és mit a társulat előlegez bora eladása reményében.

Ezen utóbbi terv nemcsak kivihető, hanem eddigi tapasztalataim után az egyetlen mód, hogy Erdély boraít egy, a hogy most állanak, eladhasa. Magyarország sokkal előbb áll boraít, a mint mondám, már ismerik; és napról-napra inkább fogják ismerni, a közlekedési könnyűség miatt már helybe is mennek vevők; a mint egy nevezetes augsburgi előre tudaték a szekszárdi borgegytellet és Havas József borsarnok igazgatójával. De Erdély messze esik, itt nemis tudják, hogy Erdélyben bor terem, és olybá nézik, mint a fejedelemségek havasos határát, mit a kis publicisták a leendő román királysághoz igen szeretnének csatolni, kivált ha egy német herceg koronája alá kerül.

Azonban kérem önt, gondolkozzék ezen eszmén, mi nem egyéb, mint egy nagy borkereskedés alapítása 10—20 millió forinttal; azon különbséggel, hogy a töke maga a társulatnak pinceszéjében, nem pénzszekrényében áll, és az előleges költségek az eredményről, az eladásnál fordulnak elő, nem pedig mint a borkereskedésben a bevásárlástól az eladásig tartó hosszú időn által. Ha ezen eszme tetszik, és kivitelére valószínűség mutatkozik, úgy szívesen felteszem egy utazó kellekeit, szükségait, költségeit, tudatom a pontokat és egyéneket, hol összeköttetést lehetne kezdeni, és ha életbe lépne, úgy a tölem kitételökben reám mindig számíthatna a társulat. De hogy felfertés mondatomban nehogy becsusszék, ezért innépélyesen nyilatkoztam, hogy én e társulatban részt nem vehetek, és semmi szín és feltétel alatt utazója, állásomnál fogva, nem lehetek, és ilyen ajánlatot határozottan visszautasítok. Maradván igaz barátja.

N. K. Kam.

Ezen fennbbi levél nagy fontossággal bír Magyarhonra nézve, hol már van borsarnok Pesten, és alakulandók borgegytelek Nagy-Váradon és az Ermellékén.

Ezen levél közreadásával, úgy hiszem, tetemes szolgálatot teszek a szeretett testvérháznak; azonban Erdélyre nézve ezen tervnek még most nem ígerek jövőt, mert pinceszegazdaszatunk még nem áll ott, hogy

társulatilag ily önálló borkereskedést indíthassunk, nem lévön különben is ez ügy kezelésének gyakorlatában. Mindezen körülményeket svájci érdemes ügybarátunknak rögtön is felfejtettem, értesítve őt, hogy már szép gyűjtékelt mustra-bór állván rendelkezésünk alatt, igyekezzék mielőbb e Bordeauxba teendő útja által, az előbbi terv átvitelére birni a vállalkozókat.

Azonban ha a m. Gál János ur által indítványozott borsarnok eszméjét felfogva, jól képzett pinczérekkel itt Kolozsváron úgy egyes pinchezegazdaszat indulna meg, kérdéseim kívül az eredmény és siker el nem maradhatna, ez utóbbi levélben felfejtett program szerint is.

Éppen ezért, ha N. K. Kam urnak nem fogna sikerülni az előbbi terv felújítása, mire azonban még lehet kilátásunk; úgy ezen utóbbi levélre kell hazánkban figyelmét fordítania. — Január végén fog elválni, ha érdemes barátunk bordeauxi útja által foghat-e érdekünkben sikert aratni, miről annak idejében beszámolni kötelességemnek érzendem.

A gazdasági-egylet érdemes titkárja által rendezett mustra-borok szemmel látható példát szolgáltatnak hazánk borainak jeles és a világ-piaczokon jogot igénylő fajairól; miért is igen czélszerű volna, ha a t. titkár ur, mint szakavatott ember, lapjainkat egy ügyes értekezésével tisztelné meg, melyben borainkat ismertetővén, azok iránt az e téren vállalkozóknál figyelmet gerjesztene; mire is legyen szabad az érdemes titkár urat nyilvánosan felkérnem.

És ezennel, a mint idejét láttam, beszámoltam boraszatunk ezen alakuló kérdéséről, a mennyiben az kezeimen ment keresztül, s a mennyiben az jövőre a körülményekhez képest felszólalásunknak alapvonalait képezi.

Dózsa D.

SAPHIRA.

Kioszoruzott pályamű.

Irtá

HALMÁGYI SÁNDOR.

IV.

A hálítélet ostroma.

(Folytatás.)*

— Nem, gyermekem, te nem mehetsz még most az udvarhoz... majd, talán később. Itt mindenki ismer, s téged egy időre el kell, hogy felejtessenek, hogy elfelejtsek azon mendemondákat, a melyekkel miattam téged is terhelének. Saphirának igaza van, ő jól tervezte, hogy most egyelőre Apafi István uramékhöz, a dévai várkapitányhoz, menj, a kinek első feleségétől két kedves és jó erkölcsű leánya van, s második nője, Perneszi Anna asszonyom is, a ki anyádnak jó barátja volt, nem különben egy áldott, kegyes szívű, derék asszony. Ugy leszel náluk, mint otthon, s a dévai várban a jövő tavaszig.

— Ne tovább, atyám, ne mondd tovább, az égre! — kiálta fel Szidónia egészen lesújtva, a midőn hallá, hogy Gyulafejervártól így messze kellene elszakadnia; — történjék bármi... inkább meghalni kész vagyok, de tőled így elválni nem tudok. Ah, nem! elhagyni téged, hogy hónapokig ne láthassalak, szentségtörés lenne érzéseim ellen. Istenem, hát ki fogna az-

*) Lásd a Kolozsv. Közl. 156-dik számát.

lán ápolni, szeretni, szomorú gondolataidtól elvonni, vigasztalni és bátorítani, mint én tevéim? Nem, nem!... ti nem kívánhatjátok, hogy én számízzam magamat innét, s oly távol élek Gyulafejervártól, távol tőled, távol e háztól, szent emlékeim, vágyaim, reményeim tűzhelyétől. Oh atyám! — folytatta csendő, szomorú, türelmetlen, majdnem kétségbeesett hangon; — hagyjatok engem itt lenni tovább is. Hiszen én soha se emeltem panaszt, soha se vágytam más tisztesség után, mint osztozni szerencsétlen öreg atyám balsorsában, s büszke voltam... igen! büszke voltam tudatára annak, hogy Istenben boldogult anyám után én lehetek örököse azon szerepnek, a melyet körülötted egy gyöngéd, debb érzésű lénynek be kell tölteni. Oh atyám, ne kívánj tőlem olyat, a mi igazán boldogtalaná tethetne. Én nem megyek... én nem mehetek innét többé!... susogá inkább mint monda ez utóbbi szavakat, a melyekben már igényeit feltű szellemi érzésének nyugtalansága és türelmetlensége nyilatkozott.

Szívem sugta e szavakat, s midő, azok elhangzottak, érzé, hogy ítéletét monda ki, hogy távol Gyulafejervártól csakugyan boldogtalan lenne, hogy szeretet és szeretni fog kioltathatlant.

Szegény öreg Boncza, a kinek lelkében a gyanu Szidónia vonzalma iránt Márházihoz az előbb egy pillanatra felmerült volt, de azt még azon perczen már képtelenségnek ítélte, s az egészet, mint hivatlan jött gondolatot, rövid habozás után bátran tovább menni engedte, nem sejté, hogy leánya szívében mi ment végbe, utóbbi szavainak értelme mily mély és e küzdelmes percz reá nézve mily elhatározó volt.

Ő csak azt érté, hogy Szidónia gyermeki szeretettől, kötelesség- és háláérzetből felakarla áldozni magát érte, s inkább végképp lemondani kész igényeiről az élet kínálkozó örö-

meihez, mintsem szerencsétlen atyját öregsége napjaira gyámoltalanul hagyja.

Mélyen meghatá, s egészen megingatá egy perczre a vén tudós atyai szívét ez áldozatkészség; valóban nagy küzdelmébe is került azt visszautasítani; de végre is erőt vett érzéseim, s rábeszélő magyarázathoz akart fogni.

De e pillanatban az utcáról közelgő zaj tette meg fűlet. Ugy tetszett, mintha nevet hallotta volna kiáltani.

— Mi lehet ez? — szólt egyszerre megütödvé.

S az ablak rostélyai közt kidugva fehér fűtő fejét, mohón kémli pillantást vetett ki.

A holdvilágította, esendes utcán egy zömök férfit látott tántorgva lefelé jöni; vállán hosszú lajtorját cipelt; jobbában, mint valamely buzogányt, egy súlyos eszközt forgatott, a melyet a távolság miatt még nem lehetett megkülönböztetni; fenyegetőzött, kiabált, káromkodott; a házak előtt mindegyre megállott, míg valaki a zajra megjelent a küszöbön, s mint egy lázító, a ki maga után felkelti a népet, hogy tanu és részvevő legyen a merényletnél, úgy jött esztől-bolló, tántorgó léptekkel alább-alább.

— Valamely részeg, izgága ember! — monda az agg nemes, nyugodtan visszavonulva az ablakból; — jer, Szidónia, húzódjunk el az ablaktól, míg elhalad a ház előtt, nehogy felfigyeljen látsunk. Ugy rémlett az előbb, mintha nevetem emlegette volna; de ez alkalmasint csak a képzelet játéka volt.

S megfogva leánya kezét, elvonta őt onnét. Alig hagyta el azonban az ablakfülkét, az öreg Boncza ismét nevet velt a közelgő zavart kiabálás közöl az utcáról felhangzani; megdöbönt ujból, s tudán kívül görcsösen szorította meg leánya kezét.

— Mi az atyám? — szólt föleszmélve Szidónia, a ki a fájdalom érzetére, a mit atyja

csontos ujjainak szorítása okozott, egyszerre felriadt méla gondolataiból, a melyekben mélyen elmerült vol utolsó szavai után, a mik lelkében még visszacsengtek.

— Semmi, leányom, semmi!... viszoná atyja, nem akarva őt bizonyítalan sejtelmével elérni: úgy tetszett nekem... igazán szólva, nagyon nyugtalan vagyok.

(Folytatjuk.)

TÖBBET ÉSZSEL MINT ERŐVEL!

Történeti humoreszk, Papp Miklóstól.

(Folytatás.)

Néhány nap mulva Hasszán bégét jelentették a basánál. Ki egy magyar foglyot hozott.

— Hozzatok előmbé azt a foglyot. Szólt a basa, végig nyulva kerevetén.

A foglyot előhozták, maga Hasszán bég is bement, majd ketté tört a dereka, olyan hajlongást vitt végbe a basa előtt.

— Hát ez az? na, mondhatom, hogy hitványt tudtál elfogni, fiam, erre ugyan kár volt az idődet vesztegetned. Hát ki vagy, mi vagy? kérde a fogoly felé fordulva, ki alig látszott ki a sok vasból.

— Én Horváth vagyok, igazságos és győzhetetlen basa.

— Ejnye, te zsinegre való, piszkos disznó! hát még a legelső szavad is hazugság, hisz éppen most jelenteték nálam, hogy magyar vagy, s mégis azt hazudozod itt nekem, hogy Horváth vagy? Vigyék!... ötven botot a talpára.

A szegény embernek nem volt annyi ideje, hogy felvilágosítsa a basát, miszerint csak neve Horváth, ő maga a legtisztább magyar ember, — mert két közkatona felkapta a levegőbe, kihurcolták az udvarra, s ott irgalmatlan-

A kolozsvári keresk. és iparkamara f. év
oct. 28-án tartott r. közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

(Hivatalos kivonatban.)

Elnök: **Dietrich Sámuel**. Jegyző: **Gömör Zs.** titkár.

A helybeli cs. kir. megyei-bivatal f. hó 3-ról tudatja, hogy a cs. kir. magashelytartóság m. hó 14-ről kelt határozatában kimondá, miszerint a jelen körülmények közt nem teheti, hogy a kamarától oda fölterjesztett alapszabályait a Kolozsvártt alakítandó takarékpénztárnak a m. minisztériumhoz eljuttassa; e mellett megjegyzi, hogy a kereskedő és iparos osztály segélyezésére közelebbről nyílt meg Brassóban a bécsi kiválts. hitelbank fiókintézete; az ingatlan birtok hitele érdekében pedig gondoskodva van a kiválts. nemzeti bank hitel-osztályánál legfelsőbb rendeltetűre életbeléptetett könnyebbítések által; a míg takarékpénztári intézetek a legkedvezőbb körülmények közt sem képesek derekas segítséget nyújtani a kereskedelemnek és iparnak, annyival kevésbé most, a midőn a jelenlegi pénzügyi viszonyok a birodalom már fennálló takarékpénztáira is kellemetlenül hatnak.

A kamara nem teheti, hogy ez elutasítást ösztönözve sajnálattal ne vegye tudomásul. Midőn a takarékpénztár felállítására irányuló lépéseket tenni elhatározá, erre évek óta érzett szükség s Kolozsvár polgárainak több ízben kifejezett óhajta birta. A kamara a takarékpénztárakban oly humánus és szükséges intézkedéseket lát, a minővel minden jelentékenyebb községnek birni kellene. E nézetében megerősíti a m. kormány 1853. júl. 7-ről kelt birdeleményének 1. és 3. §-s. a hol ez intézetek célja s azon határozat világosan ki van fejezve, hogy takarékpénztárak alakítására egyes községek is fel vannak jogosítva. Leginkább meglepik azonban a kamarát a m. helytartóságtól elősorolt okok, a mik tekintetéből az alapszabályokat fölterjeszteni nem látja szükségesnek. A m. helytartósághoz juttatott kérelemben csak mint mellékes indok volt fölhozva azon körülmény, hogy a takarékpénztártól a kereskedő, iparos és földbirtokos osztály érdekében is jól remélhetni, miután ez intézet a hitel rendelkezésére oly tökéletet adhat, a melyek most forgalomban nincsenek, s holtaknak nézhetők. A kolozsvári takarékpénztártól, a mely különben is csak egy város szűk körére szorítkozik, oly hatást várni, mint a minőt a m. helytartóságtól fölhozott intézetek a kereskedelmi és földhitel érdekében tenni ígérek, a kamarának soha sem jutott eszébe; noha be kell vallania, hogy dacára a Bras-

sóban megnyílt fiók-hitelintézeteknek, nem tartana fölöslegesnek Kolozsvárra is egyet, miután amazok az ország különirányú kereskedelmi összeköttetései, a távolság s az ország déli részében is érzett pénzügyi szükség miatt e kamara kerületére ez ideig mi hatást sem gyakorolhattak, s aligha fognak gyakorolhatni valaha.

A k.-fejérvári cs. kir. megyei-bivatal f. hó 21-ről véleményadással küldi. enyeden alakulandó kereskedő társulat alapszabályait; a miket a kamara azon megjegyzés kíséretében küldött vissza, hogy e szabályok a kamara által lévén kidolgozva, s a m. helytartóság által már jóvá is hagyva; miután a n.-enyedi kereskedők minden változtatás nélkül elfogadták, méltóztatnék a t. cs. kir. megyei hivatal részletes jóváhagyás végett a m. cs. kir. helytartósághoz egyszerűen fölterjeszteni.

A m. cs. kir. kereskedelmi minisztérium m. hó 22-ről véleményezésre szelítja fel a kamarát, azon vegyes bizottmány munkálataira nézve, a mely jelenleg Nürnbergben egy általános német kereskedelmi törvénykönyv szerkesztésével foglalkozik, s a melynek tanácskozási jegyzőkönyveiből a három első nyomtatásban már megjelent, azokat a kamarának előre megküldeni a m. keresk. minisztérium azért látta jónak, hogy az adandó véleményezést, ha igazoltnak látszik, a vegyes bizottmánnyal a végleges szerkesztésnél még tudatni lehessen. — E terjedelmes munkát csak bizottmányilag léven kezelhető, elnök ur felhívja a tagokat a szóban forgó jegyzőkönyvekkel bővebb ismerkedésre, s később a kitűzendő tanácskozási munkákban megjelenésre, a mely utóbbiakhoz a kamara szakértő jogtudorokat is fel fog kérni.

A cs. kir. magas helytartóság f. hó 23-ról kelt azon tudósítása, hogy a török kormány eltiltá a löpör bevitelét tartományai, szükséges tudás végett közöltetett a kerület kereskedőtársulataival, hasonlóan közöltetett a m. helytartóság f. hó 11-ről kelt azon tudósítása is, a melyben értesíti a kamarát a m. cs. kir. kereskedelmi minisztérium m. hó 23-ról kelt rendeletéről, a mely szerint a kereskedő vagyis vegyeskereskedők özvegyei nem kötelesek, férjök halála után, újabb pénzalapot mutatni ki, ha az üzletet tovább akarják folytatni; az ideigl. keresk. utasítás 21. §-a tehát csak a nagykereskedők özvegyeire szól.

A kamarakerület kereskedőtársulatai számára jóváhagyott alapszabályok 30 §-a szerint a társulat gondoskodni tartozik alkalmas kereskedelmi iskoláról a tanítvá-

nyok számára. Hogy ez üdvös intézkedést a társulatok minél könnyebben végrehajthassák, s hogy a tanítványok az annyira szükséges elemi ismeretekből a vidéki városokban is minél hamarabb oktatást nyerhessenek, a kamara szükségesnek vélte a társulatoknak mintául megküldeni a helybeli vasárnapi iskola szervezetéről kelt alapszabályokat, s egyuttal fölkeríteni az illető cs. k. járásfőnök urakat, hogy a társulatoknak ez ügyben segítségül lenni sziveskedjenek.

A vizsgálatra benyújtott pénzalapok közül el lön fogadva következő uraké:

Reichberg Lőrincz, ékszerkeresk. Kolozsvártt 3000 pfittal.

Staibl Antal, vegyeskeresk. M.-Vásárhelyt 2000 pfittal.

Szekelyhídi János szövethkereskedő N.-Enyeden, 1000 pfittal.

Dávid Jakab, szövethkereskedő Nagy-Enyeden, 1000 pfittal.

Tatár Ágoston vegyeskereskedő Vespatakon 1000 pfittal.

M. és Cs. kolozsvári társkereskedők pénzalapja ellenben hiányossága miatt vizsgálatra nem került, miután folyamodók, beadott bizonyítványaik szerint, már tényleg megkezdék az üzletet, mielőtt arra engedélyt nyertek, s pénzalapjokat kimutatták volna, mint a m. cs. kir. igazságügyi minisztérium 1855. január 20-ról kelt rendelete ellen cselekvők, a m. helytartóság f. évi sept. 3-ról kelt rendelete szerint a városi hatóságnak följelentettek.

A cs. kir. megyei törvényszékek tudósításai szerint következő tőzscímek lőnek jegyzőkönyvre véve:

Baruch Jeremiás, cs. kir. kiválts. szesz és rósolis gyára M.-Vásárhelyt.

Özv. Korbuly Jánosné vegyeskereskedése Krasznán.

BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Buda-Pest, nov. 26. — II. Az irodalmat és társas-köröket jelenleg a f. hó 19-én megnyílt, s 23-án a forgalomnak teljesen átadatott szolnok-debreczeni vasút foglalkoztatja leginkább. A komorpusztá tegnapielőtt óta, az utazóra nézve csak a földabroszon látszik; s hol egykor Mária királynő két-hét alatt áthatolni, csak sietve, s mint egy hátra maradt írás módja, a „Noth brieht Eisen“ példaszóban foglalt elv segítségével tudott: ott a sima vasút most 8 rövid óra alatt szalad keresztül. Előre kivethető azon örvendetes lendület, melyet e vonal az Alföld földmívelési, és üzlet-viszonyaiban okvetlen felidéz: sőt, legalább mig egy-

felől a meszes-kolozsvári, másfelől a szilágy-nagybányai országút elkészülhet, (s főleg ez utóbbi vidék van hivatva a Partium termelésének alkalmas piacul szolgálni,) a szilágysági tetemes gabona- és lortermés számára is igen előnyös esatornát remélünk belőle. Ezek mellett azonban, szemlélve a hatást, mit az élénk forgalom, s a napszámok kéznek és napi szükség czikkjeinek evvel járó heves volta a szolnoktáji, népségre gyakorol, úgy hogy az indóház körül, vagy tiszta-parton hasaló korhely véreinket egy-egy puding fejű angol voyageur, kinek a szem, Eötvös szerint nem észlelésre, csak látásra van adva, sine curázó magyar magnások gyanánt árnyképezni nem kérédik *): agályteljes kíváncsisággal várjuk az eredményt, melyből az új jelenet vasfeji debreczeni atyánkfiai jellemet érvényesül.

Sok botránkozást okozott itt egy jövő évre czimzett, s ördög naplójának nevezett „humoristicus“ naptár, melynek foglalatja leginkább az irodalom és művészvilág tagjaira irányzott, nem a legkiméletesebb, sőt indiscret — de ezek személyes ismeretséget éppen azért érdeklő — elméskedésekből áll, s ennél fogva némi keletnek örvend. Legnagyobb baj pedig, hogy az élezelődésekben semmi igazi élel, a francia által espritnek nevezett elmeél nem találta; pedig a humor még ettől is annyira különbözik, mint a gömb a vasvillától; Szokoly Viktornak tulajdonítják.

Több figyelmet érdemel ennél Vahot már is szép részvétnak örvendő „Nemzeti regény- és beszély csarnoka“, mely mint tudjuk, jelesebb írók és íróntól van ellátva, részben kiadatlan, dolgozatokkal, — s a szerkesztő onnan mi felőlünk is, az eddig megnyerteken kívül, Bethlen Zsigmondot, Dózsa Danielt, Halmágyi Sándort, Mártonfi Ignácot, Veres Józsefet szándékozik felszólítani, s melyet a „Pesti Napló“-nak a miatt, hogy íróit az előfizetési felhívásban meg nem nevezte, megtámadni, véleményünk szerint, nemcsak azért nem volt joga, mivel Fribeisz hason nemű, s hason módon hirdett „Hazai beszély- és regénylár“-a iránt ugyanazt tenni szükségletnek láta: de azért is, mert a szerkesztő e tekintetben semmi ígérettel nem állván elő, mystificationról ezuttal szó nem lehetett, — s az irodalmi ellenőrség, ha csak az ígéretek megtartására szorítkozik is, kötelességének — legalább jelen megrendült hitelviszonyok közt — eleget tesz.

Előlegesen is legkedvesebb irodalmi ujdonság, — illetőleg karácsoni és újévi di-

*) Lásd a f. év eleji „Times“-okat.

nul elverték az utalványozott ötven botot a két talpára, mikor aztán felhagyott az ordítással, újból bevitték a basa elé.

— Na, hát most is Horváth vagy?

Már basák legvittezebbike, ha elevenen megnyuzatsz is, engem Horváthnak hívna, én nem tehetek arról, hogy az apám is úgy hívták. Ha azonban nevem boszantja nagyságos főleidet, ám nevezd, a minék tetszik, nem bánom, ha Kukujnak is nevezet ezentul, ha ezt a nevet jobban szereted.

— Alláh vegye el az eszedet, te vad barom, hát mért nem mondtad hamarabb, hogy csak a neved Horváth, te meg magyar vagy, — mert nem kaptál volna a talpadra, — na, különben egy cseppet se ártott, úgy is fogsz te még eleget kapni, míg nálam leszesz.

Horváth uram nem bujt ki örömeiben a bőrből, erre a szép vigasztalásra.

— Hát nyisd ki már a szádat, s mondjad, mi vagy, honnét való vagy, kinek a táborához tartozol?

A fogoly elmondta egy szuszszanas alatt, hogy ő Horváth Tamás, a vázsonkői vár-ból való, vitéz Tálai György uram *) fegyverhordozója. A várnagy segítségért küldé őt a pápai várkapitány Török Istvánhoz, hogy hozzon nehány hajdút, mert a vár-örizet nem elég. O ugyan elindult, hanem a legkisebb gondja is nagyobb volt annál, hogy ő többet oda visszamenjen, nagyon goromba ember az a Tálai György uram, csak a multkor is, hogy megbotoztatta azért a csekélységért, hogy az egyik kardján rozsdát látott. Hát még az a két pof.

— Rugd oldalba ezt a pimaszt, Müszli, vágott a fogoly szavába a basa, — mert meséket

kezd nekem itt beszélni, a helyett, hogy arra felelne, a mit kérdeztem tőle.

A Müszlinak szőlított katona olyat rugott egyet Horváth uramon, hogy tiszteségesen beillett volna kétfőnek is.

— Kevés mondanivalóm van már kegyelmes basa, felelt a fogoly, azt a helyet vakargatva testén, mely az imént olyan hatalmasan érintkezésbe jött a katona lábával. — Utóközben elfogtak s ide hozták, a te napnál sokkal fényesebb és ragyogóbb arcod elé, hol bizonyára sokkal jobb dolgom leszen énnékem, mint Tálai uramnál volt.

— Na már az ezután fog megválni, — annyit azonban előre is mondhatok, hogy én se foglak ám dulcsászával, jőféle függével, se sorbet meg illatos viola-lével tartani, téjben, vajban se foglak fürösztetni, annyi bizonyos; — ezzel intett a bégnek, hogy csukassa el.

— Nagy hatalmu basa, én azt gondolnám, hogy sokkal jobban fogsz tenni, ha a helyett, hogy engem beáratasz, megbeesülnél s meghallgatnád az én jó tanácsomat.

— En becsuljelek meg téged, ordított szavába a basa. — En hallgassam meg a te jó tanácsodat hazug, hitetlen; nem félsz, hogy ezért a beszédért izenként szedelek szét, karóba, nyársba huzatlak, s úgy megszínegellek, hogy kinodban még halálad után is jajgatni fogsz. Hát ki vagy te, hogy nekem akarsz jó tanácsot adni, nekem Begtás basának!

— Száljon reám igazságos haragod, nagyságos basa, — igazán jobb lett volna előbb kitépnem a nyelvemet, mint azt a vakmerő szót kimondanom, de hiába! azt gondolám, hogy nem fogsz megnehezíteni én reám, ha megmondom a módot, mint lehetne egy kardcsapás nélkül elfoglalni azt a vázsonkői várat, meg kékre keríteni azt a százezer arany-forintot, melyet csak tegnap küldött oda Jakab ve-

zér. *) Uttesd el fejemet goromba szavamért, mert valóban megérdemlem.

Begtás basának meg volt az a jó természet, hogy a legnagyobb haragjában is rögtön lecsendesedett, ha aranyokról kezdtek előtte beszélni; — ha történetesen aztán még egy könnyen kézrekeríthető várról is volt szó, no, akkor nem csak hogy megbékélt, hanem azon felül még magas partfogásába is vette az illetőt.

Rögtön kiparancsolta szobájából embereit, még a bégnek is távoznia kellett.

Csak ketten maradtak.

— Mit is beszéltél fiam az előbb. Kérd szeliden a basa Horváthot.

— Azt beszéltem, hogy üttesd el fejemet győzhetetlen basa, mert gorombaságokat beszéltem színed előtt.

— Nem azt fiam, nem azt, valami mást mondtál, egyébről beszéltél arról is.

— Azt is mondtam, hogy jobb lett volna inkább a nyelvemet ketté harap.

— Ne hozz méregbe, te kutya... mert úgy váglak arcuzul, hogy egyik szemed a másikat veri ki — nem azt beszéltél nekem, valami várról, meg, ha jól hallottam, aranyokról is szolottál. Riadt újból Horváthra Begtás.

— Nagyon jól hallottad, dicsőséges basa, az imént csakugyan beszéltem arról is, hogy milyen könnyen tudnák én urává tenni annak a vázsonkői várnak, meg annak az ötvenezer arany-forintnak.

— Úgy tetszik nekem, vága a fogoly szavába a basa, hogy az imént száz ezeret emlegettél fiam, százezer arany-forintot.

— Na, igen, összesen annyi van, hanem felével tudom, hogy engem fognál megajándékozni.

— Jól van, jól fiam, hisz bizonyára ne-

ked is juttatnék belőle; hanem mondd csak, milyen formán gondolt te, hogy azt a kis varcskát belehelne egy kardcsapás nélkül is venni.

— Nagyon könnyű dolog az... annál sokkal nehezebb nyakig vasban lenni, azért... kérnélek igen szépen, igazságos basa, méltóztatnál levétni rólam ezeket a bilincseket... Szólt ravasz arczeal Horváth Tamás uram, látva, hogy jó embere kezd lenni a basának.

— Mért nem szolottál előbb... hé, Müszli! nem hallod, Müszli! jer be szaporán, s vedd le ezeket a bilincseket, erről a becsületes emberről. Ki is látta, ilyen bolondul megköztözni valakit... bizony csoda, hogy kibírtad eddig is.

Müszli teljesítette a parancsot, s újból távozott.

— Na, most már beszélhetesz szabadon. Szólt a basa, végig nyulva egy hosszú kereveten.

— Hát ahoz biz a nem olyan üres gyomorral kell hozzá kezdeni, mint az enyém is most; hidd el kegyelmes basa, hogy olyan átkozottul megéheztem, hogy kéket-zöldet látnak miatt a szemem.

A basa tette magát, mintha nem hallotta volna a példázgatást.

— Hadd hallom hát csak azt a tervet fiam...

— Azt gondoltam, hogy jó volna, ha előbb valami ennivalót adnál nekem, jó uram, mert az a rozsz természetem van, hogy éhgyomorral, ha megölnek, se tudok érthetőleg, világosan beszélni.

— Mondhatom, hogy sok rozsz természet s tulajdonságod van. Kiáltott a basa, türelmét vesztve.

— Nem tehetek róla, de úgy van, miként mondtam, — hátha még evés után szomjuzni engednél, jó-akaró uram!... na, ettől menten meg engem az ég, mert rögtön szörnyet halnék.

(Folytatjuk.)

*) Tálai György vázsonkői várkapitány volt. Lásd Kovács Magy. Kronikáját 1740-ből.

*) Barbianus Jakab kassai generalis. L. K. M. K.

Száz ajándok—gyanánt értesíthetjük pedig az olvasót, a Vahot Sándorné tulajdonos szerkesztése alatt rövid időn megjelenendő szépirodalmi zsebkönyvről, mely Eötvös összes, mintegy négy ívre terjedő, versein kívül, Vörösmarty hagyományaiból, s Aranytól hoz költeményt: Gyulától, Jókaitól, Keménytől, Fay Andrástól beszélt; „Othello”-nak Szász Károly által eszközölt új fordításából (alefektési) mutatvány-jelenetet. sat. A tartalom beszél magáért.

A nemzeti múzeum termei fűthetők nem lévén, f. hó 15-től kezdve bezárva állanak, s így a muzeumi szolgák, a gorombaság ezen classicus prototypusai, hatás-kör nélkül maradnak. A szépirod. és ismeretterjesztés érdekében nagyon kívánatos lenne, ha legalább a történeti osztály szolgálai — eminentes generis sui — számára valamelyik tudományos intézetnél, addig is, míg eddigi helyüket visszafoglalhatnák, tér nyílnék.

Kelen.

U. i. Gr. Teleki Domokos köztünk mulat.

KOLOZSVÁRI NAPLO.

* A kolozsvári házi-zenei kör választmányának a napokban egy felszólítását vettük, a melyet, különös ajánlásunk mellett a zenekedvelők figyelmébe, méltónak tartunk szóról-szóra ideiktatni: „Nincs semmi, mi a nemesebb érzelmetek inkább ápolná, s a fiatal nemzedéknek szűkebb örömeit biztosítana, mint a zene- és énekedvelés. Ez alapgonddalattól vezéreltetve alkotók 1841-ben a kolozsvári házi-zenei kör, melynek célja a zenei hajlam ápolása a nemes város keblében. A zenei kör szokott előadásai míg egyfelől a zene- és énekedvelőknek zárt körű iskolai szolgálatnak: másfelől a zenekevelőknek, s különösen a gyermekek fejlődő hajlamaiban édes örömet lelő szűkebb örömeit biztosítják.

Ezen egyet, mint eddig is, vasárnap délutánként rendezik hangversenyeket, melyeket hangversenyzerek kívül még ének- és szavalással kellemesen fog összekapcsolni. A társulat mindent elkövetend, hogy e szerény, de szép intézet hosszasan élvezett népszerűségét továbbra is fentartsa. Bátrak vagyunk azért mindenkit tisztelettel meghívni, hogy belépéssel köz-célunkat támogatni méltóztassék. A részvétel egész évre, előfizetve, egy egész családtól 6, egyes személytől 3 pfrt; feléve: egyes családtól 4, egyesektől 2 pfrt. Belépti szándéka kijelentését méltóztassék Kulisseky János urnak tűz- és jégkármentő irodájába (belső-közép-utca, 457 sz.) vagy pedig zene-előadás alkalmával kézbesíttetni.

* Az erdélyi kölcsönös jég- és tűzkármentő társulat igazgatósága Csala Gerő urat a Nagy-Kunságon Törke városában, és Pusztay Ferencz urat Máramaros-Szigeten ügyvivőkül kinevezte.

* Lévai József a „Sz. Közlöny”-hez írott levelében emlékeztet hozzá a nemzet előtt, hogy Kazinczy Ferencz évszázados születés-napja két év múlva 1859. okt. 27-kén lesz a figyelemmel mindazokat, a kiket a vezénylet ily dolgokban illet, hogy gondoskodjanak a nagy ember iránti tartózkodó nemzeti hála mikénti kifejezésének módjáról.

— A Hölgyfutár párisi levelezője leírva a párisi háztulajdonosok kérdéséről, egy pár érdekes tudósítást tesz, miképp vagynak, kik házaik fele részét ingyen adják a szegényeknek, sőt van olyan, ki egész lakát ingyen adta át, s maga szállást fogadott. Innen áttér az ottani írók hiteltelére, s ezzel kapcsolatban bámul, hogy magyaríró is lehet olyan, kitől 800 pfrint áru ezüstöt loptak el. Mi egy idő óta gyakran látunk ily miserabilis feltételeket az írókról, s nem tudjuk, minő fogalom lehet némely uraknál íróinkról? Vajon az-e az író, a ki ír, vagy az-e csak az író, a ki félkál a nyomorban? Mi igen sok író ismerünk, jól élhető állapotban, s tán aránylag legtöbb ilyen van s volt a magyarok közt, említsük meg bár a régiek közül Balassa Bálintot, Zrínyit, Oláh Miklóst, Pázmánt sat. az újabbak közül Széchenyit, Vesselenyit, Jósikát, a Telekieket, Mednyánszkiakat, Eötvöst, Keményeket etc. Vagy tán a kinek már birtoka van s élhet a magáéból, az nem író, ha a csillagot éri is eszével? s habár egész könyvtárt hagyna is által írományaiából, mint egy Kemény Józsefünk? Hagyjuk el az emberben az író kicsinyiteni. Az író, nem külön vált rend az ádalalomban, mint a paria. Az író a nemzet legmivelőbb része; a mivelttséghez pedig szegénynek, gazdagnak s középsorsúnak egyenlő igénye van. Valaki nem azért szegény, hogy író, se nem azért író, hogy szegény, szegény azért mert szegény; s az egészben csak annyi tragikái van, hogy ha egy szegény ember vasszorgalmával oda emelkedik, hogy szelleme a státushoz egy író kitűnő nevét vivhatja ki, műve miért nem fizetnek annyira, hogy belőle ur legyen az ily lánképeség? vagy is; hogy az íróság miért nem lehet az ál-

laldalomban a legmagasabb professio? Ne rontsuk az írói pályát méltóságát azzal, hogy csak azt tartjuk íróknak, a ki nyomorban, szegénységben él. Az írókról szólva, nem mellőzhetjük még megemlíteni ellenszenvünket egy strolcyp szöveggel. A minap valahol írták Vahot Imréről, megint Toldyról s Szemeréről, hogy „veterán” író, az analogiam „rokkant.” Az író lelke örök ifjúságot bír, bizony a 70 éves Beranger, nem volt veteránabb költő Petőfinél. Tanodai életünk már a „veterán” melléknevet nagyon megaláztatónak találjuk: élő író veterán nem lehet, a régi írókat pedig „rég” névvel jól kifejezhetjük. Ajánlanok, ha e nem magyar szót kitorolnák a journalistika lexiconából, mint ezt azoknak méltósága kívánja, kik szellemmel bírnak arra, hogy írjanak.

Nemzeti színház. (pd.) December 2-dikán: Angelo, dráma 3 napban, 4 felvonásban, írta Hugo Victor, fordította báró Eötvös József. A czimszerepet Takács adta, Bragadini Katalint Hirtling Mari, Tishét Szabó Krisztina. Az előadás kielégítő, a közönség közép száma volt.

December 3-dikán: Szerelmes candidatus, vígjáték 2 felvonásban, írta Larcenci és Clairville, fordította Csepregi. Gyulai Claude atyát kitűnő művészi erővel adta. Tanulmányos és biztos felfogásra épített játéka méltó tapsokkal és kihívással jutalmaztatott. Komárominé (Scolastica) játékaiban szintén sok jellemző volt. Ugy látszik a szenteskedő vén asszonyok jellemébe igen jól betetelálja magát, s helyes képet ad.

December 4-kén: péntek estén, a színház zárva.

Gabona ár. Nov. 26-ról 1857. Bécsi-mérője p. p. Tisztábuza 3 frt 24 kr. Eléglyúza 2 frt 32 kr. Rozs 2 frt 12 kr. Árpa 2 frt 54 kr. Zab 50 kr. Török. 2 frt 24 kr. Pityóka 56 kr.

Nyílt tér.

Társulatom föllépése kezdetől utolsó előadásig, hogyannak színi működését, s nekem mint igazgatónak a közönség irányábani eljárásom, reperiorem, s több színházi kötelességeim teljesítését a helybeli journalistika figyelemmel kísérje, ez nemcsak kívánatos, de jogos is, azon egy kérelem hozzájárulásával, hogy az észrevételek és színi recenziók mindenkor egy tavaszi csendes májusi eső, nem pedig nyári viharos pusztító éghőborhoz hasonlítsanak. Beesés lapjának 142, 144, 153, 154 (*) általi színi referense által megrovatom, részint: figyelemtelenségemért, hogy az obscoen kitételek elmondani engedem, részint: tapintatlanságomért, (*) állítása szerint értelmességemért) a repertoire készítésében, részint: azon vétségemért Bekének, mint titkáromnak, hogy „Szerlem és örökség” Rádayfele 40 arany pályadíjt nyert vígjátékának hirdeté a színpadon. E vadakra válaszolni annyival inkább kötelességemnek ismerem, mert miután a nyilvánosság terén vádoltam, azon uton igazolhatom is csak magamat. — Az obscoen kitételek elmondásáért a vádram nem eshetik, arra szolgáljon méntegemül az, miszerint főpróbákban jelen levén, a hol előfordulnak, mindenkor figyelmeztetem az illetőket; s így a megrovás az illető színészt, nem engemet illet. Megrovatom továbbá repertoireimért: szolgáljon tanúbizonyságomul az eddig itt előadott színműsorozat, melyet a lapok is hoztak, s a jelen irodalom meddősege, s a jobb színi termékeknek elődeim általi számtalanszori előadása. Különb mint Pesten, úgy Európában minden színpadán, a szigorú kénytelenség még a Divathölgyek, Gauthier Margit, s hasonló erkölcsrontó darabokat is színpadra hozatja. Különb kezdetben, mint ezután, a n. ér. t. c. közönség megelégedésének kiérdemlése volt és leendő feladat. Hogy pedig a „Szerlem és örökség” nem akarám mystificálni a közönséget, jele volt az, hogy már előadás előtt a bejárásnál táblán függött az utbagazítás. Ennyit en igazolásomul. Kolozsvárt, dec. 1-én 1857.

Láng Boldizsár,
színigazgató.

KÜLFÖLD.

— A danafejedelemségi ügy fejére kezd nőni a magas diplomatiának, mely annak a párisi congressus elé lett hozatalával csakugyan nehéz felelősséget vett magára. Valaminek mindenesetre mulhatlanul történni kell ez ügyben, habár érzis most a keleti kérdést hamarkodva felbolygatott diplomatiá, hogy könnyű a dudát fel'uni, de nehéz aztán billegtetni. Mint tudjuk, Fould miniszternek közelebb hosszasan tanácskozása vala Londonban Palmerstonnal és Persignyvel, melynek tárgyat a moldva-oláh kérdésnek egyengetése képezte. Hallomás szerint Francia- Orosz- és talán Poroszország részéről is ez ügyben teljes egyetértés uralkodik, s most először Angliát, ennek közbenjárásával pedig azután Ausztriát és a portát akarnak tervök elfogadására rábírn; a divánok kívánatait valamennyi hatalom na-

gyon is messzire menőnek találja és Talleyrand báró most azon utasítást vette kormányától, hogy arómánokat ábrándítsa ki azon hitből, mintha a feltétlen politikai unio valóslására kilátás lenne. Talleyrand báró természetesen engedelmeskedni fog e parancsnak, hanem majd tapasztalni fogja, hogy a szenvedélyek felesiklandozása mindenesetre könnyebb volt, mint azoknak lecsillapítása, s kedvezőbb mulatság volt az éden kapuját feltárni a függetlenségi üdvért epedő népek előtt, mint már most eltűlt fegyvert villogtatni a benyomulni törekvők ellen.

Mily messze mennek a nemzeti kívánatok, láthatni a bukaresti diván által elfogadott emlékiratból, melyben azok az európai biztosoknak előterjesztvék. Az emlékirat mindenekelőtt a már többször említett négy pontot hozza fel nemzeti hitvallásul, u. m. az önkormányzatot régi capitulatiók szerint, az uniót, örökös fejedelmet egy idegen, de nem valamely szomszéd dynastiából, képviselti alkotmányt, — s ezután így szól a hatalmasságokhoz:

„Ma, midőn Isten hét nagyhatalmasságot föllekesített bennünket felhívni arra, hogy kívánatainkat kifejezzük, s jogaink törvényességét felmutassuk, megbízottaink közönsége által ő felségeik előtt nyilvánítjuk, hogy a fennírt négy pont további nemzeti létünknek tételezi föl, és hogy mi Istentől kívül ő felségeiktől várjuk azoknak kimondását. — Minhog tehát Isten kegyelme és a legmagasb emberi tekintélyek szózata által fel vagyunk jogosítva szabadon, őszintén és nyíltan mondani ki kívánatainkat: mint a nemzet választottait, nyilvánítjuk ezennel, hogy a fennebbi négy pont alapköve további lételünknek, és hogy azoknak legesekélyebb megsértése is politikai életünknek fogna megsemmíteni. Capitulatióink nyíltan elismerik, és biztosítják részünkre az önkormányzat jogát és azon jogot, hogy mi magunk válaszszuk meg fejedelminket, továbbá a hadizenés és békekötés jogát, egy szóval teljes souverain függetlenséget belül és kívülről. Számos szultán kötelezte magát, bennünket jogaink élvezetében támogatni és pedig bizonyos adófizetésért, minden más kötelezettség nélkül! Igen, midőn mégerőnk nem fogyott meg, ez összeg 1000 db. aranyban volt megállapított. A nép, mely magára bizonyos adókötelezettséget vállalt, még nem mond le ezért souverain függetlenségéről!”

Ezen okiratban fontos még azon nyilatkozat, melyben magát a diván a beszerkezeti kérdések megoldására illetéktelennek nyilvánítja, s csak azért mondja magát az ország által megválasztottnak, hogy a hatalmaknak a nemzet ohajtásait a politikai szervezet illetőleg kijelentse. A divánoknak ezen és hasonló nyilatkozatai teheték általánossá azon meggyőződést, melyről a „K. Z.” bécsi levelezője szól, mondván, miképp a nagyhatalmak megállapodtak abban, hogy a fejedelemségek szervezetének alapjai iránt még az értekezések egybehívása előtt ki kell egyezniök, miután a két diván előterjesztvényei az európai bizottmány tárgyalásai számára használható anyagot nem ünytanak.

Az Indiából érkezett legújabb tudósítások csak folytatása az eddigieknek azon győzedelmekről, miket az angol fegyverek ama borzasztó harcban kivívtak, a melyben nemcsak a harczosok kardja, hanem árulás, betegség, a harc-színhely kedvezőtlen volta, s e mellett az anyarság távolsága is megannyi ellenek egyaránt állottak velök szembe, s oldaluk mellett. Legnevezetesebb e sürgönyökben Greathead-nek Nana Sahib fölötti győzelme, kit az előbbi okt. 10-én megvert Agranál, 2000 főre menvén a lázadók vesztesége. Greathead erre tovább folytatá hadiútját, Havelock thnokkal egyesülendő, a ki Lucknóban erősen tartja magát, s most már minden hitelösséggel erősítést fog nyerni. Dhar és Nimutsch mellett is megverettek a lázadók. Mint az eddigiekből látszik, Nana

Sahib az egyetlen indus főnök, a ki elég képesség, szellemmel bír arra, hogy fölkeltést tudjon szervezni, s vezetni. Egy rajta kivírt győzelemnek sokkal nagyobb jelentőségűt kell nyernie, mint az elagott delhi király fogságba estének, a ki különben se volt egyéb egy névvel, egy bábval, a ki az eldöntés veszélyteljes perczében árnyékként tűn el. Nana Sahib ellenben fegyveres kézzel maga áll serege élén, ő bír bátorsággal, s tetterővel, s mint maga-másainak több helyeni szerepeltetése mutatja, ravasszággal is. S ha ide vesszük még azon körülményt, hogy neki, mint országgal s néppel ismeretes benszlöttnek, bizonyos erkölcsi erővel is kell bírnia, s hogy ő jól tudja minő sors várakozik reá a győztes angolok kezében, minden erejét megfeszíti a maga fenntartására: akkor nem lehet eléggé nem méltányolni a Greathead thnok győzelmét.

Az újabb tudósításokban legrosszabb mindenesetre az, hogy Gwaliorban a katonai lázadás népvé látszik átmétnek; hogy a nép ottan saját fejedelmét, Scindiah maharadszát, a britek barátját, megölte, s hogy annak jutalékserege Kánpur ellen indult. Azonban szerencse az angolokra nézve, hogy egy oly jelentékeny tartomány elpártolása nem Delhi esle előtt történt, mert akkor se az ostrom folytatásáról, sem a lucknói őrségnek fölménteséről, vagyis inkább erősítéséről, mi a Havelock utóbbi haditettének helyesebb kifejezése, nem lehet vala szó. Mi módon történhetett ama katastropha, hogy a fiatal fejedelmnek életébe került, s Scindia tálan Oudehoz hasonló lázadási fészekké választotta, még nem tudni. Elég az, hogy a britek áldhatják a maharadsza emlékeztetét, a ki saját jutalékát s a Holkárét is eltartóztatta attól, hogy Wilsons Nicholsont épp akkor támadják meg hátba 15000 löny sereggel, a midőn ezek Delhi megrohanásában foglalkodtak, s hogy Havelocknak Lucknóba menetelét feltartóztatassák, mely nélkül az ottani őrség nők és gyermekekkel együtt, minden kétségen kívül a kánpuri őrség s lakosság sorsára jutandott. Egy oly országnak fellázadása mint Scindiah bizonyára még most is elég aggasztó esemény; de a mogul-uralom megbukta s az angol sereg folytonos erősödése után ez újabb felkelésnek is napjai alkalmasint megvannak számlálva.

Mainz ből írják: Wimmer, ausztriai tűzermester holttestét, a kire gyanu van, hogy ő gyújtotta volna fel a löportort, a Rajna hullámaiból fogták ki. Ő már előbb az előléptetésbeni képzelt elmellőztetése miatt, gyakran fenyegetőzött, hogy megboszulandja magát, „még száz év múlva is rá fognak emlékezni.” Gyantíják, hogy az említett egyén kénköves fonalat használt volna a felgyújtásnál, s még idejekorán tovább állott, de midőn büntetésének iszonyatos hatását szemlélte, ijedtségből, vagy pedig kétségbeesve menekülhetése fölött, a Rajnába ugrott.

— Om er pasának Bagdadba küldetése azon határvizsályok kiegyenlítését illeti, melyek a porta és Persia közt rég idő óta fenforognak, s ha a szükség kívánja, végre fegyvererővel fognak eldöntetni. A porta azt állítja, hogy az Euphrates és Tigris török folyók, és hogy Persia nincs feljogosítva az egyesült két folyó jobb partján erődöket építeni. Persia, mely ellenkező nézetben van, a vizsályt Feruk khánnak Párisba küldetése és Franciaország közbenjárása általigyekezett kiegyenlítani, mi azonban eddig eredménytelen maradt. Hasonló sorsa volt Anglia egy más javaslatának is. E köztben Persia 50,000 embert összpontosított, kiket nyugati határaitra előnyomott. Om er pasa azt kívánja, hogy oly haderővel menjen, hogy minden eshetőségre készen lehessen. Indián kívül alkalmasint a török-persa események is nemsokára magokra vonandják a világ figyelmét.

UJ POSTA.

— Az ad hoc-divánoknak igen szomorú tapasztalásokat kell tenniök: ha

engedélyt kérnek, hogy a párisi kongresszusra követeket küldhessenek, kereken elutasítanak; ha azzal kecsegtetik magokat, hogy kívánataikat a kormányok elé terjeszthetik, ebben is csalódnak; mert a mint Párisból írják, a divának csak az európai bizottmány elé terjeszthetik óhajataikat megvizsgálás és ajánlás végett, s a conferentia kizárólag a bizottmányi előadás felett fog tanácskozni. Másfelől pedig a biztosok nem fogják előbb munkálataikat bevégezni, valamig a kabinetek között az egyezkedés meg nem történik, mer', a mint írják az „A. Allg. Zt.”-nak diplomatai körökben czélszerűnek tartják azt, hogy az előkészített egyezkedés alapvonásai ama munkálatokban ki legyenek jelölve.

— Thouvenel urnak Reshid pasá-

vali bajlódása még ki sincs egyenlítő, s az előbbi diplomata ismét egy kis zavart szerez a portának. Hivatalosan kívánta ugyan is a porta beléegyezését a suez-i földszoros átszúrására. A porta egészen elképedt, s össze gyűlt azonnal tanácskodni, de nem képes döntő határozatra jutni, mert fél az angol követ fenyegetőző újjától.

Stratford lordtól ugyan nincs miért oly igen félni a portának, mert talán engedni kíván az angol kormány a suez-i ügyben. Erre mutatna azon s t a m b u l i sürgöny, mely szerint, mint a Daily-News jelenti, Stratford lord elutazott Angolországba.

— A portauj emlékiratot készít, mely kizárólag a fejedelemségi kérdést tárgyalja, s rendkívül érdekes részleteket fog magában foglalni, mik a „teleplezések” osz-

tályába tartoznak. Ez utóbbiak nem igen fognának kivált a francia kabinetnek irányára lenni, mivel a portának biztos adatok vannak kezében arról, hogy Talleyrand mily sokszor compromittálta a maga kormányát.

— Az angol sajtó általánosan viszhangozza azon örömteljes izgatottságot, melyet a legutóbbi indiai hírek előidéztek. Az Angliából erősítéssel küldött csapatok egy része 15 hajón megérkezett, s ez egyfelől még inkább emeli a győzelem iránti reményt, s egyszersmind azon megnyugtatót adja, hogy a brit seregeknek egyes pontokon levő iszonyu szenvedéseik már-már enyhülni fognak.

Greathead ezredes, ki a Delhiből megszalladt sipahikat három csatában megverte, s villámgyorsasággal siet a Lucknowi

őrség segítségére, hová okt. 30-ig eljuthatni remélt, Havelock, Outram és Wilson mellett a naphőse. Nem igen lehet 43 évesnél idősebb, 1832-ben lépett volt a sorkatonaság közé mint zászlótartó.

— A piemonti választások eredménye most már tökéletesen tudva van. Egyelőre fel lehet tenni, hogy az új kamarába mintegy 120 miniszterialis, 60 klerikális és 20 legszélsőbb baloldali tag van megválasztva. A miniszterium végre is tetemes majoritással fog birni, — mit csak a baloldali közlekedéssel érhetett el.

Bécsi börze, december 4-én. Erd. urbéri papir 78 1/2. Magyar urbéri papir 79. Nemzeti kölcsön 83 1/2. Arany darabja 5 fr. 11 1/2 kr. Ezüst 87 1/2.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

Kivonatban.

A tasnádi cs. k. járás-hivatal mint törv. szék f. é. okt. 27-ről 1944 sz. a. tudatja, hogy hegyi Szabó Sándor elfoglalt 145 számú ház-telkét és egy szántó-földjét Magyar-Csaholyon, Hermann Pál kérelmére, f. é. dec. 19-kén és 1858 január 19-kén d. e. 9-kor a helységi íródában köz-árverésen eladják.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. f. é. nov. 19-ről 10,168 sz. a. felhívja azt, a kinél lenne a báró Bánffy Katalin nevére 400 efról a kolozsvári cs. k. adóhivataltól 1854 aug. 21-ről 317 sz. a. kiadott és elvesztett államkölcsön certificat, jelentse magát egy év alatt, mivel azon túl az érvénytelen-né válik.

Urbérkézpótlási tőke-utalványozás. A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. nov. 12-ről 10,424 sz. a. tudatja, hogy 1)

Zámber Istvánnak mező-keménytelki, mező-szengyeli és mező-szakáli 6650 eft. 26 1/4 kr. 2) János Rozália özvegy Alsó Zsigmondnének mező-királyfalvi, szokoli, m. palatkai és petei birtoka után 11,461 eft. 47 1/4 kr. 3) Ajtai Eleknek oláh-dellői birtoka után 466 eft. 24 1/4 kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók 1858 február 6-káig. Targyalása ápril 10-kén d. e. 9-kor.

A zilah-megyei cs. k. törv. szék f. é. okt. 22-ről 2423 sz. a. tudatja, hogy 1) gr. Teleki Augustának pöri etejpusztai, petei és oláh-keszi birtoka után 1,576 eft. 3 3/4 kr. 2) Nagy Eleknek (gr. Teleki Samuel örökösei neve alatt) nagy-paczali, szakácsi, oláh-csaholyi birtoka után 2885 eft. 13 3/4 kr. 3) Kabócs Józsefnek tasnádszár-vadi birtoka után 952 eft. 8 3/4 kr. 4) Tatrosi Rozáliának petenyi, szeredeni és oláh kezei birtoka után 4478 eft. 41 1/4 kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók 1858 január 6-káig. Targyalása ápril 2-kén d. e. 9-kor.

A m.-vásárhely-megyei cs. k. törv. szék f. é. nov. 6-ról 6249 sz. a. tudatja, hogy 1) gróf Rhédei Juliánna özvegy gróf Grundemann Jánosnének szász-almási, gyákosi, füle-telki, széna-verősi, szász-nádosi, domáldi és kis-szölősi birtoka után 13,283 eft. 52 1/4 kr. 2) a czó Ferencnek széna-verősi és zágori birtoka után 587 eft. 27 kr. 3) Daczó Ferencnek és Mihály Danielnek széna-verősi birtoka után 145 eft. 19 3/4 kr. 4) Daczó Ferencnek és Maurer Istvánnak zágori birtoka után 300 eft. 5) Gál Rozália Szegedi N.-nének lunikai és mikészázi birtoka után 1031 eft. 52 1/4 kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók 1858 február 1-jéig. Targyalása 1) ápril 1-jén; 2) 3) 4) ápril 2-kán 5) ápril 3-kán mind d. e. 9-kor.

A m.-vásárhely-megyei cs. k. törv. szék f. é. nov. 13-ról 6468 sz. a. tudatja, hogy 1) Kereser Lászlónak lunikai birtoka után 218 eft. 53 3/4 kr. 2) Miske Lászlónak hosszú aszói és glögoviczai birtoka után 794 eft. 26 1/4 kr. kárp.

tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók 1858 február 2-ig. Targyalása ápril 4-kén d. e. 9-kor.

A szászváros (Broos)-megyei cs. k. törv. szék tudatja, hogy 1) Szerbina Péternek almaseli, lmas-szeli-tyei és füzes-bogári birtoka után 550 eft. 59 1/4 kr. 2) Kozma Mihály örököseinek u. m. Kozma Mariának, Ferencnek és Eleknek, guravói, rosztócsi és dumberavai birtoka után 8369 eft. 8 1/4 kr. 3) Nemes Zsuzsanna öz. ohácsi N.-nének és 2 leányának: Annának és Cecziliának brádi birtoka után 678 eft. 7 1/4 kr. 4) Velitska Demeternek f.-csertesi birtoka után 1176 eft. 13 3/4 kr. 5) Martonfi amuelnek almaseli, glod-ginesdi, godinesdi, füzes-bogári és kamarinesdi birtoka után 627 eft. 56 1/4 kr. kárp. tőke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók 1858 január 30-ig. Targyalása 1) ápril 9-kén; 2) ápril 12-én; 3) ápril 14-én; 4) ápril 16-kán; 5) ápril 17-kén mind d. e. 9-kor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(307)

Steyrischer KRAUTER-SAFT für Brustleidende.

Wir verkaufen uns gegen alle Fälschungen, und bitten die Flaschen zu bezeichnen, um die Vermeidung der Fälschung.

Preis pro Flasche 50 kr. O. U. Weniger als 2 Flaschen werden nicht versandt.

(1-1)

Valódi stíriai fűnedv mellbetegek számára.

Kapható Kolozsvárt KOZÁK EDUARD-nál.

E valódi stíriai növénynedv egyedül készítője, gráci győgszerész Purgleitner J. figyelmezteti a t. cz. közönséget, hogy azt ne téveszse össze, a kereskedésben ugyanazon név alatt előjövő más gyártmányokkal.

E valódi stíriai fűnedvet árulják fehér üvegből készült palackokban, melyek felül kúposan vékonyulnak és önkupakkal vannak gondosan bedugaszolva. Mind az üvegen, mind pedig a kupakon rajta van e bélyeg: „Apotheke zum Hirschen in Gratz” és e betűk „JPA,” azon kívül az üvegre ragasztott jegyen a készítő neve van aláírva.

PURGLEITNER JÓZSEF készítő.

Raktáram olozsvárt, KOZÁK EDUARD „Katoná” című fűszerkereskedésében.

(308)

IRIS. Wöchentlich erscheinend. Ohne Preiserhöhung! 1858

Abermals technisch vermehrt!

X. Jahrgang.

Pariser & Wiener DAMEN-MODEN-ZEITUNG.

Nur Originale. Nie Copien.

48 col. Costümbilder,	32 Doppel-Musterbogen,	77 Bogen Text,
10 „ Lingerien,	50—60 Patronen,	48 Mappen Kunstschule,
12 „ Tapissieren,	2 Doppel-Patronbogen,	Musikbeilagen.
2 grosse Saisons-Tableaux,	4 gratis Prämien,	v. s. w. u. s. w.

Agentien: Paris. London. New-York. St. Petersburg. Leipzig. Wien

Administration Gratz, Sporgasse 118.

Quartalpreise!

Ausgabe Nr. 1, 3 fl.—Nr. 2, (4 col. Beilagen weniger) 2 fl.—Nr. 3, (14 col. Beilagen weniger) 1 fl.

Unübertroffen an moderner Pracht

Werthvoll an praktisch-technischem Gehalt

erfreut sich dieses Lieblings-Album für Damen eines europäischen Rufes.

Mit ausführlichen Prospecten und zur Annahme geehrter Aufträge empfiehlt sich insbesondere die Buchhandlung von: **JOH. STEIN** in Klausenburg.

(304)

Eladó pusztai részjószág.

A nagy-enyedi járásban levő Ispánlaka helysége határán fekvő sugadi praediumból a Száz arám nevet viselő B. Kemény-rész eladó. A következő részekből:

- egy 60—70 szekeret egykasálásra megadó rét, mely kétszer kaszálható.
- 30—40 véka fű szántó
- Körsomáthi-jog és korcsoma.
- Egy vámos-híd és vámoslái-jog.

Értekezhetni iránta Csekkelán, gazda tiszt Péterfi Károly urnál.

(305)

A kolozsvári ev. ref. ekklezsia és tanoda költendő majorság-birtoka, a jövő 1858-dik év márcziusa 22-dik napján kezdve, több évekre haszonbérbe adandó. Birtok-iv és valomány-könyv szerint van itten szántó 180 hold, — rét és kert, a curialistákat is belő-érve, 125 hold, 32 öf; — legelő 69 hold, 1,100 öf; — nádas 81 hold 120 öf, de a melyből már lecsapolya is van.

Árvereztetik Kolozsvárt 1858 dik év január hó 10-kén, tanár Tunyogi József szállásán, belső-farkas-utcában, az 55 dik számú tanári lakban, hol a haszonbérlet feltételei addig is megláthatók. A hozzá szólni kívánók 100 ezüst rft. bantápnél teendően le, az árverés után, ha az másra vetetnek le, visszafordítandó.

(306)

EGY ZONGORATANÍTÓ

ezennel alázatosan ajánlja szolgálatját a nagyérdemű t. cz. közönségnek.

Bővebb tudósítás szerezhető Stein J. könyvkereskedésében.

(310)

A kolozsvári Casino részére kerestetik egy vendéglős, havankénti 20—husz ezüst rft. fizetés, szállás s több jótétemények mellett. A vállalkozó decemb. 10-20 káig jelentse magát gazda-igazgató Pfenningsdorf Antal urnál, a kitől a továbbiakat is megértheti.

(302)

Haszonbéri hirdetmény.

Italárulási-jog.

E folyó év dec. 9-kén délelőtti 9 órakor az urasági italárulási-jog Obrássa, Ó-Cseszive s Mihálcfalva községekben, árverés útján a legelőbet igérőnek a tövisi plébánia épületében haszonbérbe fog adani.

Az árverés föltételei valamint alólrtnál Obrássa: ugy ügyvéd tek. Sipos Pál urnál K.-F.-jérvárt; föltétlenlő plébános Macskási János urnál Tövisen; kereskedő Kovrig Tivadar urnál Balázsfalván megtekinthetők, mely helyeken szabályszerű írott ajánlatok (Offertek) is elfogadtnak bészárolag dec. 6 dik napjáig.

ANVANDER ANTAL.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.

Mai számunkhoz DELIBAB divatlap előfizetési íve van csatolva.

(298)

Szentegyház utcában, a 475-ik sz. ház eladó. Értekezhetni Cziriák Samunál hídutca 306 sz. alatt.

(270)

A legújabb feltalált és egy cs. k. szabadalommal kitüntetett

Padozat-fényesítési máz

fő raklára van

BARABÁS KÁROLY özvegye fűszer-kereskedésében.

1. E máz azon tulajdonsággal bír, hogy nemcsak kemény vagy is talaj, hanempuha deszkából készített padozatra is egyformán használható sat.

(294)

Valódi porcellán edényeit

ajánlja

Szenkovits Márton

belső közép-utca 462 szám alatt

raktárában

u. m. különféle asztali- kávés- és theis terítkeket, aranyozva és a nélkül 1, 6 és 12 személyre nagyszerű választékkal. Dejeennek 1 és 2 személyre, ugy szintén egy háztartásnál sz. ksegelt mindenféle edényeit és számtalan luxus tárgyait nagyon illendő ár-jegyzék mellett.

(249)

Prohászki és Társa Londonból.

Lakásukat Kolozsvárra tevén át, ajánlják legdivatosabb készítményeket, minők: Legújabb divatu boárok 2 ftől 10-ig. Victorinek 3 ftől 12-ig. Mantillak 30 ftől 60-ig. Minden rendű Muffok 3 ftől 60-ig. Itt még nem látott Afrikai bőrből kész lt Muffok 10 ftől 12-ig. Biber férfi mellények 22 ftől 30-ig. Biber sapkák 10 ftől 12-ig. Vízitől átnem ázható tengeri kutya kabátok 36 ftől 45-ig. Biber kesztyűk, labkosarak 5-ftől 8-ig. Különbféle férfi kabátok 35 ftől 110-ig. Minden alaku bundák 32 ftől 120-ig. Esmin-dennemű bőrok nagyobb mennyiségben.

A vásárló delnök és uraságok fenczimzett kere kedésünkben tehetik zives megrendeléseiket Vidékről jövőmeg rendelések a meghatározott megküldesemelltt pontosan teljesíttetnek. Mindenféle szűcs portékák kitisztíttatnak, megújíttatnak vagy becséréltetnek a legutányosabb árron.

(294)

(4-4)

LENTNERFÉLE

TYUKSZEM—tapasz kapható Wolff J. gyógyszerárban Kolozsvárt és Wolff G. gyógyszerárban Tordán. Három darab 12 kr. pp. — Tizenkét darab utasítással 42 kr. pp.